

ANMÄLARE

Magnus Kahlin
Ullstämavägen 324
589 51 Linköping

MOTPART ETT

DNB Bank ASA, filial Sverige (DNB Finans)
DNB Finans
Att: Inkassoavdelningen
105 88 Stockholm

MOTPART TVÅ

Autopartner Tornby AB
Bonnorpsgatan 6
582 73 Linköping

Nämndens beslut

Nämndens avslår Magnus Kahlins krav.

Anmälarens krav

Magnus Kahlin begär att få betala en fast månadsavgift om 5 632 kr före avdrag för miljöbonus. Han begär även återbetalning av 964 kr. I andra hand begär han att få betala en fast månadsavgift om 5 632 kr före avdrag för miljöbonus. I tredje hand begär han att Autopartner Tornby AB ska ersätta honom med 15 080 kr.

Sammanfattning av Magnus Kahlins skäl för kravet

I mars 2022 leasade han en Citroën C5 Aircross. Han uppfattade att avtalet innebar att han skulle betala en fast månadsavgift om 5 632 kr. Efter avdrag för miljöbonus skulle avgiften uppgå till 4 798 kr. På frågan om avgiften kunde komma att ändras svarade säljaren att det enda som kunde påverka avgiften var om miljöbonusen ändrades på grund av politiska beslut. Han ingick avtalet i tron att så var fallet. Trots detta besked höjdes avgiften först den 13 maj 2022 med 89 kr, därefter den 12 juli 2022 med ytterligare 125 kr och sedan den 1 oktober 2022 med 307 kr till.

Av de allmänna villkoren (punkten 8) framgår visserligen att avgiften kan ändras under vissa förutsättningar, men leasingbolagets återförsäljare bör ha ett ansvar att förmedla rätt information till kund. Den ursprungliga avgiften bör därför gälla under hela avtalstiden, dvs. under tiden den 10 mars 2022 – den 9 mars 2025.

Motparternas svar

DNB Bank ASA och Autopartner Tornby AB motsätter sig kravet.

Sammanfattning av DNB Banks svar

Av leasingavtalet framgår att avgiften som huvudregel är rörlig (se punkten 8). Enligt villkoren är avgiften fast endast under förutsättning att detta särskilt har överenskommit. Mellan Magnus

Kahlin och DNB Bank har det inte träffats någon särskild överenskommelse som innebär att avgiften är fast. I stället anger avtalet att han ska betala en rörlig avgift. Detta framgår av att leasingavgiften anges som ett visst månadsbelopp ”för närvarande”.

Av villkoren framgår vidare att leasegivaren har rätt att ändra leasingavgiften om ”räntan på den penningmarknad där Leasegivaren refinansierar sin verksamhet ändras, om Leasegivarens upplåningskostnader ändras eller om Leasegivarens kostnadsbild ändras som en följd av lagstiftning, kreditpolitisk åtgärd eller annan anledning som Leasegivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks”. I det aktuella fallet har avgiften justerats som en följd av ändringar av det allmänna ränteläget, vilket påverkar DNB Banks finansieringskostnader. De aktuella avgiftshöjningarna har således stöd i avtalets allmänna villkor.

Den avtalade avgiftsmodellen är inte oskäligen mot Magnus Kahlin. Avtalet ställer inte upp villkor som är mindre förmånliga för honom än vad som följer av 17 § konsumentkreditlagen (som i och för sig inte är direkt tillämplig här). Den rörliga avgiftsmodellen speglar även en för finansieringsformen nödvändig riskfördelning, som innebär att leasetagaren påverkas av ändringar i marknadsräntor på motsvarande sätt som denne hade påverkats om den hade finansierat ett eget köp genom lån.

DNB Bank vitsordar inte att Magnus Kahlin av återförsäljaren fick veta att det enda som kunde påverka avgiften var om miljöbonusen ändrades. Genom de handlingar som Magnus Kahlin bekräftat att han har tagit del av och godkänt, har han under alla förhållanden fått tillräcklig information om avgiften.

Sammanfattning av Autopartners svar

Magnus Kahlin ingick leasingavtalet med DNB Bank. Av det avtal som han undertecknade framgår att räntan är rörlig. Mellan Magnus Kahlin och Autopartner har något avtal inte ingåtts.

Motiveringen till nämndens beslut

Kravet mot Autopartner

Det har mellan Magnus Kahlin och Autopartner inte träffats något avtal om leasing som kan ligga till grund för hans krav. Kravet mot Autopartner ska därför avslås.

Kravet mot DNB Bank

Frågan är om Magnus Kahlin och DNB Bank har avtalat om en leasingavgift som är fast eller om DNB Bank har haft rätt att ändra avgiften på det sätt som skett.

Vid tolkningen av avtalet mellan parterna ska beaktas att villkoret rör Magnus Kahlins huvudsakliga motprestation och att det gäller förhållanden som är av central betydelse för att han ska kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna av avtalet. Utgångspunkten måste i sådana fall vara att det ställs höga krav på klarhet och begriplighet (se bl.a. EU-domstolens

domar i mål C-26/13, Kásler och Káslerné Rábai, mål C-621/17, Kiss och CIB Bank, och mål C-125/18, Gómez del Moral Guasch).

I leasingavtalet, som har formen av ett kontraktsformulär, redovisas parterna och den bil som är aktuell. Under rubriken ”Avgifter m.m.” finns uppgifter om leasingavgiften. Där står det ”Leasingavgift inkl moms f n:” och i anslutning till detta anges ”5 632 kr / månad”. Under rubriken ”Särskilda villkor” anges: ”Leasegivaren äger rätt att ändra klimatrabbattens storlek eller besluta att klimatrabbatt inte ska utgå om förutsättningarna för Leasegivarens beräkning av den preliminära klimatrabbatten ändras på ett sätt som Leasegivaren inte skäligen kunnat förutse när kreditansökan gjordes”.

Av kontraktsformuläret framgår det alltså inte att leasingavgiften kan komma att ändras. En bestämmelse om det finns dock i DNB Banks allmänna villkor. I punkten 8 anges:

Leasingavgiften, vilken bl a baseras på fordonets pris, är beräknad vid ränteläget den första dagen i den kalendermånad avtalet är utskrivet. Om räntan på den penningmarknad där Leasegivaren refinansierar sin verksamhet ändras, om Leasegivarens upplåningskostnader ändras eller om Leasegivarens kostnadsbild ändras som en följd av lagstiftning, kreditpolitisk åtgärd eller annan anledning som Leasegivaren inte skäligen kunde förutse när avtalet ingicks äger Leasegivaren rätt att ändra leasingavgiften. En sådan anledning är bl a om Leasegivarens kostnader för kapitaltäckning skulle komma att ändras. Om räntan på den penningmarknad där Leasegivaren refinansierar sin verksamhet är/blir negativ äger Leasegivaren rätt att bibehålla leasingavgiften. För det fall det särskilt överenskommit att leasingavgiften skall vara fast, äger Leasegivaren rätt att ändra leasingavgiften om kostnaden för Leasegivarens refinansiering har förändrats med mer än 0,5%-enheter under tiden mellan avtalets utskriftsdatum och första leasingdag, eller om det motiveras av ändrad lagstiftning, myndighetsbeslut eller kreditpolitisk åtgärd. Leasegivaren äger rätt att uttaga, vid var tid av denne tillämpade aviseringsavgifter och övriga administrativa avgifter.

I kontraktsformuläret finns en hänvisning till de allmänna villkoren. Hänvisningen är tydlig både när det gäller sin formulering och placering i kontraktet. Enligt nämndens bedömning har de allmänna villkoren, och villkoret om ändring av leasingavgiften, genom hänvisningen införlivats med det enskilda avtalet (jfr rättsfallet NJA 2011 s. 600). Detta gäller oavsett om Magnus Kahlin muntligen informerades särskilt om villkoret i samband med att avtalet träffades.

Magnus Kahlin har invänt att säljaren uppgav för honom att det enda som kunde påverka avgiften var om miljöbonusen ändrades på grund av politiska beslut. Han har till stöd för påståendet gett in ett e-postmeddelande. I meddelandet, som är ställt till säljaren, nämner Magnus Kahlin att avgiften har höjts trots att säljaren hade sagt att det enda som kunde komma att påverka avgiften var om miljöbonusen kom att ändras. I sitt svar på meddelandet invände säljaren visserligen inte mot påståendet, men han kan därmed inte anses ha bekräftat att han lämnade den uppgift som Magnus Kahlin påstår. Genom meddelandet är det således inte bevisat att säljaren lämnade någon uppgift som avvek från punkten 8 i de allmänna villkoren.

Bestämmelsen om förändringar av hyran i de allmänna villkoren kan inte anses oklar. Det framgår att DNB Bank har rätt att ändra leasingavgiften bland annat om räntan på den penningmarknad där bolaget refinansierar sin verksamhet ändras eller om leasegivarens upplåningskostnader ändras. Den utredning som DNB Bank har presenterat i ärendet ger stöd för att så har varit fallet under avtalstiden.

En förutsättning för att DNB Bank ska ha rätt att höja avgiften vid en ränteuppgång är att detta är en följd av lån som bolaget har tagit på marknadsmässiga villkor (jfr rättsfallet NJA 2005 s. 142). Av DNB Banks uppgifter i ärendet framgår att företaget refinansierar sin verksamhet genom intern upplåning inom DNB-koncernen. DNB Bank har dock presenterat uppgifter om utvecklingen av Stibor 90 (Stockholm Interbank Offered Rate, 90 dagar). DNB Bank har förklarat att aktuella räntjusteringar inte har skett i en högre utsträckning än utvecklingen av Stibor 90, som måste betraktas som en allmänt accepterad referensränta. De justeringar av avgiften som har gjorts får därmed anses vara godtagbara.

Nämnden bedömer att varken avtalsvillkoret i sig eller justeringen i detta fall kan anses vara oskäligt mot Magnus Kahlin.

Med hänsyn till det som har redovisats kommer nämnden till slutsatsen att DNB Bank har haft rätt att höja avgiften på det sätt som har skett. Magnus Kahlins krav mot DNB Bank ska därför avslås.

Beslutet har fattats av Marcus Isgren (nämndens ordförande), Anne Kutteneuler (hovrättsråd), referent, Christina Ramberg (professor) (skiljaktig) samt ledamöterna Kristina Axelsson (Konsumentvägledarnas förening) (skiljaktig), Per Holmgren (Finansbolagens förening), David Norrbohm (Motorbranschens riksförbund) och Annegret Stackenström (Sveriges konsumenter) (skiljaktig).

Föredragande jurist: Ricardo Valenzuela.

Skiljaktig mening

Christina Ramberg, Kristina Axelsson och Annegret Stackenström reserverar sig mot beslutet och anför följande.

Vid tolkningen av avtalet mellan parterna ska beaktas att villkoret rör Magnus Kahlins huvudsakliga motprestation och att det gäller förhållanden som är av central betydelse för att han ska kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna av avtalet. Utgångspunkten är därför att det ställs höga krav på klarhet och begriplighet.

I kontraktformuläret finns en hänvisning till de allmänna villkoren. Enligt vår bedömning uppfyller hänvisningen kraven på tydlighet och placering för att ha införlivats med det enskilda avtalet (jfr NJA 2011 s. 600). I de allmänna villkoren framgår att leasingavgiften kan komma att ändras, bl.a. beroende på DNB Banks upplåningskostnader.

Vid tolkningen av avtalet ska även innehållet i det enskilda avtalsformuläret beaktas. Där antyds att leasingavgiften kan komma att ändras genom bokstäverna "f n". Därutöver finns inget som gett Magnus Kahlin intrycket att det rör sig om en avgift som kan variera beroende på DNB Banks upplåningskostnader. Formuläret är missvisande på så sätt att konsumenten får intryck att "f n" endast syftar på förbehållet om klimatbonusen. Utifrån uppgifterna i avtalsformuläret kan konsumenten således inte rimligen räkna med att den beloppsspecificerade leasingavgiften kan komma att ändras på grund av DNB Banks upplåningskostnader.

Härutöver ska beaktas DNB Bank inte gjort gällande att den person som förhandlade om leasingavtalet med Magnus Kahlin har fått utbildning eller instruktioner att tydliggöra för kunden att huvudprestationen, leasingavgiften, kan bli högre beroende på DNB Banks upplåningskostnader.

Sammantaget bedömer vi att avtalet inte tillräckligt begripligt klargör att leasingavgiften kan komma att ändras beroende på ändringar i DNB Banks upplåningskostnader. Magnus Kahlin har därför fog för sin tolkning, att leasingavgiften uppgick till 5 632 kr och inte kunde ändras med anledning av DNB Banks upplåningskostnader. Det ska noteras att detta belopp inte inkluderar servicekostnader, försäkringskostnader och andra liknande avgifter samt att vi inte har tagit ställning till vad parterna har avtalat i fråga om sådana kostnader.

DNB Bank ska alltså rekommenderas att inte kräva mer än 5 632 kr i månaden i leasingavgift och att återbetala det som Magnus Kahlin därutöver har betalat.

Upplysning till parterna

Beslutet kan inte överklagas. Läs mer om nämndens beslut i bifogad information.